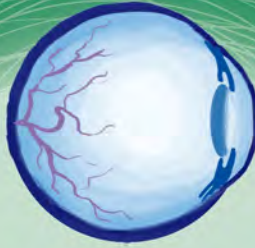

Acaba Ne Olsam?

Toprak Işık

Resimleyen: Doğan Gençsoy

Acaba Ne Olsam?

Toprak Işık

ACABA NE OLSAM? DOKTOR

© 2014, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

YAZAR: Toprak Işık

RESİMLEYEN: Doğan Gençsoy

EDİTÖR: Burhan Düzçay

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Şubat 2015 (3000 adet)

İkinci Baskı: Eylül 2015 (3000 adet)

Üçüncü Baskı: Şubat 2016 (3000 adet)

Dördüncü Baskı: Mayıs 2017 (3000 adet)

ISBN: 978-9944-69-934-1

Yayınevi sertifika no: 11945

Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

Acaba Ne Olsam?

Toprak Işık

Toprak Işık

1973 yılında Elazığ'da doğdu. Çocukluğu ve ilk gençlik yılları Inegöl'de geçti. Üniversite birinci basamak sınavında Türkiye 9.su, ikinci basamak sınavında Türkiye 16.sı olarak girdiği Bilkent Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü'nden 1996 yılında mezun oldu. Bir süre New York'ta yaşadıkdan sonra, yazarlığa daha

fazla zaman ayırabilmek için, 2008 yılından itibaren İstanbul'a yerleşti ve mühendislik yaşamını araştırma geliştirme projelerine danışmanlık yaparak sürdürmeye başladı.

Yazarın İletişim Yayınları tarafından, *Azgın Tekeler* (2008), *Kız Ararken* (2006), *Halat Gösterisi* (2003) ve *Sırabaşı* (2002) adlı kitapları yayımlanmıştır. Seher Cesur Kılıçaslan ile birlikte yazdığı *Toplumsal Cinsiyet ve Efsaneden Gerçeğe Türkiye'de Kadın* (2016) adlı eseri ise Nobel Akademik Yayıncılık tarafından kitaplaştırılmıştır. Ayrıca Devlet Tiyatroları Repertuarında, *Aşk Yarası* (2009), *Sıradan Bir Aile'nin Mahremiyeti* (2009) ve *Bir Minibüs Türk, Bagajda Bir Kürt* (2013) adlı üç oyunu bulunmaktadır.

Tudem Yayınlarından çıkan kitapları:

Büyüyen Çocuk (öykü)

Adından Belli Kuşlar Köyü (roman)

Çiftçi Karıncalar Köleci Karıncalara Karşı (roman)

Babam Okulun En Çalışkanı (roman)

Baba Beni Anlasana (roman)

Anne Beni Geri Getir (roman)

Nine Bizi Kurtarsana (roman)

Acaba Ne Olsam-Mühendis (başvuru)

Acaba Ne Olsam-Bilim İnsanı (başvuru)

Acaba Ne Olsam-Doktor (başvuru)

Acaba Ne Olsam-Hukukçu (başvuru)

Acaba Ne Olsam-Yazar (başvuru)

İşlem Tamam (başvuru)

Delidolu Yayınlarından çıkan kitapları:

Sıradana Övgü (deneme)

İşimle Başım Dertte (deneme)

İçindekiler

Tıp Dedikleri de Nedir?	7
Nereden Nereye.....	10
Tarih Öncesinde Tıp.....	10
Mezopotamya'da Tıp.....	13
Mısır'da Tıp.....	16
Eski Yunan'da Tıp.....	17
Çin Tıbbı.....	20
Hint Tıbbı.....	23
İslam Medeniyetinde Tıp.....	25
Orta Çağ'dan Bugüne Tıp	27
Ustalar Geçidi.....	29
Tarihte Bilinen İlk Doktor	29
Hipokrat	31
Galenos	33
El Razi	35
İbn-İ Sina	37
Mahmut Gazi Yaşargil	39
“Buyur Gel, Oku!” Derlerse	41
Diplomayı Kaptıktan Sonra:	43

Seç Beğen Al Bir Uzmanlık.....	45
Acil Tıp.....	45
Aile Hekimliği	48
Anesteziyoloji ve Reanimasyon.....	50
Beyin ve Sinir Cerrahisi	51
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları.....	53
Deri ve Zührevi Hastalıklar	54
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon.....	55
Göğüs Hastalıkları.....	57
Göz Hastalıkları	59
Halk Sağlığı	60
İç Hastalıkları	61
Kadın Hastalıkları ve Doğum.....	62
Kalp ve Damar Cerrahisi.....	63
Kulak Burun Boğaz.....	64
Ortopedi ve Travmatoloji.....	65
Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi	66
Ruh Sağlığı ve Hastalıkları	68
Doktorlar Nerede Çalışırlar?	70
Tıbbın Dostları	72
Bilim.....	72
Teknoloji.....	73
Sanat	74
Ufukta Görünen Ne?	76

TIP DEDİKLERİ DE NEDİR?

Doktor olmaya karar verdin. Büyükannene ya da büyükbabana bu kararın hakkında ne düşündüklerini sorsana! “Yapma çocuğum, doktorluk zor meslek. Hayat kendini o kadar yormaya değmez...” demeyeceklerine kalıbımı basarım.

Doktorluk büyüklerin, küçükleri için istediği bir meslektir. Bu isteğin gerisinde ne gibi düşünceler yattığını tahmin edebilir misin? Her şeyden önce doktorluğun şapka çıkarttıran bir saygınlığı var.

Bir kaza olmuş ve kan gövdeyi götürmüş. Yerde zavallı bir adam yatıyor. Olay yerinde toplanmış kalabalığın elinden tek şey geliyor: Kazazedenin yerinde kendilerinin olmadığına şükretmek. Sonra bir ses duyuluyor:

“Açılın! Ben doktorum!”

Herkes bu sesin sahibine yol veriyor. Gençecik bir kadın insanların bakmaya bile çekindiği görüntünün ortasına dalıyor. Gerekeni yapıyor ve kazazedeyi Azrail'in elinden çekip alıyor.

Bak şimdi, bu sahneyi hayal edince benim de canım doktor olmak istedi. İtiraf et, sen de etkilendin değil mi? Niyetim seni doktorluk mesleğini seçmek için kandırmak olsaydı bunu yaparken zorlanmazdım. Babaannenden dayına kadar herkes benim yanımda zaten.

Doktor kimdir? Doktor tıbbı uygulayan insandır. Görevi, sağlığı korumaktır. Eğer o sağlık

bozulmuş ise tamir etmektir. Bunu yapmak için önce sorunun ne olduğunu tespit etmesi gerekir tabii. Yani hastalıkları teşhis eder. Sen kızamık olmuşsun, der. Ya da ne bileyim, suçüçeği geçiriyorsun, der belki de. ‘*Ne bileyim*’i diyen benim, doktor değil. ‘*Belki de*’yi de aynı şekilde...

Doktor senin hastalığının ne olduğunu belirledi. Sonra da sana řu ilacı vermemiz lazım diyecek. Korkutmak istemem ama belki de seni ameliyat masasına yatırarak.

Ben kendimi bildim bileli doktorlar bunları yapıyor. Annemle babama sorsam onlar da aynısını söyler. Eski bir meslek yani *hekimlik*. Hekimlik dedim, fark ettin mi? Hekimle doktor aynı anlama geliyor. Hayır, aynı anlama da gelmiyor aslında.

Doktorun anlamı daha geniş... O, aynı zamanda akademik bir unvandır. Matematikçi, fizikçi, mühendis de doktor olabilir. Bunların hiçbirinin kalabalığa “Açılın! Ben doktorum!” deme yetkisi yoktur. Ama hekim dersen onun sağlıkçı olduğu kesindir. Karışıklığı gidermek için tıp doktoru da diyebilirsin. Neyse çok önemli bir sorun yok ortada. Yanlışlıkla bir matematikçinin beyin ameliyatı yaptığını hiç duymadım.

NEREDEN NEREYE?

Tarih Öncesinde Tıp

Doktorluktan bahsettiğimize göre konumuz tıp. Tıp çok ama çok eski bir alandır. Tarih öncesinde de tıp vardı. Aslında bir sürü şey tarih öncesinde vardı. Ne yoktu biliyor musun?

Yazı yoktu. Bundan eminim; çünkü zaten tarihin yazı bulunduktan sonra başladığı kabul ediliyor. Tarih öncesinde kimseye “Çok gezen mi bilir çok okuyan mı?” diye soramazsın. Tamam, bu konumuzla hiç ilgili değil. Sırf gevezelik olsun diye söyledim. Yazıyı milattan yaklaşık 3200 yıl önce Sümerler bulmuş. Sümerler, Anadolu’nun ilk ev sahipleri...

Peki, hekimliğin ortaya çıkması için yazının icadı mı beklendi? Hastalıklar da yazı bulunana kadar

sabretseydi bu mümkündü. Yazı yok ama baş ağrısı var. Öyleyse doktor da lazım. Tabii doktorlar hastanın eline bir reçete yazıp veremiyorlardı. Evet, doğru tahmin ettin; çünkü okuma yazma bilmiyorlardı.

Yine de hafife alınacak insanlar değildi bu ilk doktorlar. Hatta şimdiki doktorların yapamadıklarını da yapıyorlardı. Örneğin kötü ruhları kovabiliyorlarmış. Yani en azından bunu yapabildiklerini iddia ediyorlarmış. Çünkü insanlar hastalıkların kötü ruhlardan kaynaklandığına inanıyormuş.

Bugün bir doktordan, seni hasta eden kötü ruhları kovmasını istersen sonuç alamazsın. Sana hastalıkların nedeninin kötü ruhlar olmadığını söyler. Tarih öncesi doktorlardan birine bunu söylersen o şöyle diyebilir:

“Hastalıklar artık kötü ruhlardan kaynaklanmıyorsa bunun bir tek nedeni vardır; çünkü biz o kötü ruhların hepsini kovduk.”

Neyse, sebebi her ne olursa olsun bugün, doktorluğun büyücülükle bir ilgisi olmadığını biliyoruz.

Tarih öncesi dönemde doktor olmaya karar verseydin büyüden anlamaman şarttı. Bu yeterli mi? Elbette ki hayır. O zamanlar da ilaç vardı. İnsanlar bunun için bitkilerden ve bazı hayvansal unsurlardan yararlanıyorlardı. Benden ayrıntılı bir tarif bekleme lütfen. Hekim olmadan kimseye ilaç önermem. Hem zaten bu suçtur, biliyor musun?

Tarih öncesinde değiliz. Hekimlik ciddi bir iş ve önüne gelen, ben hastalara şifa dağıtacağım, diyemez. Ona bu yetkinin verilmesi gerekir. Hem de çok eskiden beri bu böyle. Bu konuya az sonra döneceğim. Onun öncesinde tarih öncesi hekimlerle ilgili çok önemli bir başka şeyden bahsedeceğim. Beyin ameliyatı yaptıklarını söylersem ne dersin? Abarttığımı düşünürsün. Abartan ben değilim, onlar...

Tedavi amacıyla kafatasına bir delik açıyorlar. Bunun bilimsel bir adı var aslında. Duyduktan hemen sonra unutabileceğin bir ad: *trepanasyon*. Bu işlemi neden yaptıkları tam olarak bilinmiyor. Belki de kötü ruhları kovmak içindir. Kafatasını taş

ile delmek çok zahmetli bir iş olmalı. Bunun öncesinde hastaya bitkisel uyuşturucuların verildiği tahmin ediliyor.

Tarih öncesi hekimler yaraları dikmeyi de biliyorlar. Kafatasını delen biri için bunu yapmak çocuk oyuncağıdır herhalde.

Mezopotamya'da Tıp

Mezopotamya deyince Dicle ve Fırat nehirleri arasındaki topraklardan bahsediyorum. Önce Sümerler yaşadı burada. Sonra da Babilliler, Akadlar ve Asurlular gibi başka toplumlar bölgenin sahibi oldular.

Sümerlerin yazıyı bulduğunu söylemişim. Öyleyse çok akıllı olmalılar. Bunu destekleyen bir sebep daha söyleyeyim sana: Sümerliler zamanında hastalıkların kötü ruhlardan kaynaklandığı inancı kaybolmaya başlıyor.

Şu hikâyeyi duydun mu? Adamın biri duvardan düşmüş. Onu doktora götürmek isteyenlere şöyle demiş:

“Bana doktor değil duvardan düşen biri lazım.”

İşte bu adam Sümerli olmalı. Sümerlilerde herkes herkesin doktoruymuş.

Başından bir hastalık geçenler, aynı hastalıkla boğuşan hastaya tavsiyelerde bulunurmuş. Hatta çok hasta olanlar şehrin işlek bir yerine çıkartılmış. Gelip geçenler onunla görüşür, şikâyetlerini dinlermiş. Kendi başlarından da aynısı geçtiyse ona tavsiyede bulunurlarmış.

Böyle bir ülkede hekim olduğunu düşünsene. Diplomalarına değil, geçirdiğin hastalıklara bakacaklar.

Sümerlerin kendine has uygulamalarını bir kenara bırakalım. Hekimlik gibi ciddi bir işi canı isteyen herkesin yapmasına izin verilmez. Sonra bir de ücret meselesi var. Kafatası deldirmenin fiyatı ne kadardır? Kol kırığını tedavi etmek kaç patlar? Belki de doktor öyle bir hesap çıkartacak ki, bırak kırık kalsın, diyeceksin.

Millattan önce yaklaşık 2000 yılında Hammurabi meseleyi düzene koymuş. Hammurabi, Babil

Hayatta insanın yapabileceği sürüyle hata var.
Bunlardan biri de bilmediği mesleği seçmektir.
Bu türden bir hayal kırıklığı yaşayanın aklı ömür
boyu başka mesleklerde kalır. Düşündük taşındık
hayalleri süsleyen meslekleri tanıtmayı görev bildik.
Unutmamalı ki:

*“Sevdiği işi yapanlar, hayatları boyunca
çalışmış sayılmazlar.”*

Hayatını insanları iyileştirmeye adanmışların
mesleğini, doktorluğu yakından tanımanızı
sağlayacak edebiyat tadında bir başvuru kitabı.

www.tudem.com